

Departement for Børn, Unge og Familier
Imaneq 4
3900 Nuuk

E-mail: kiol@nanoq.gl

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5685
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 23/01130-3

12. MAJ 2023

HØRINGSSVAR OVER QAMANI – STRATEGI FOR FOREBYGGELSE AF SELVMORD 2023-2028

Departementet for Børn, Unge og Familier har den 20. april 2023 sendt udkast til Qamani – Strategi for forebyggelse af selvmord 2023-2028 i høring.

Institut for Menneskerettigheder anser det for positivt, at der bliver udarbejdet en strategi og igangsat en fokuseret indsats på området. Indsatsen for at forebygge selvmord bør efter instituttets vurdering være helhedsorienteret, målrettet og vedholdende med et klart fokus på berørte menneskerettigheder, navnlig retten til liv og sundhed.

Instituttet har følgende bemærkninger til udkastet:

PSYKIATRIEN BØR TÆNKES IND

Det fremgår af udkastets side 12, at fysisk og psykisk trivsel kan være med til at reducere risikoen for selvmord. Ingen af udkastets fem indsatsområder indeholder dog nogen omtale af psykiatriens rolle i nedbringelsen af antallet af selvmord og personer med selvmordstanker. En af indsatserne omhandler "psykisk hjælp", men den sigter alene til at oprette kurser i samtaleteknikker, der retter sig mod pårørende.

Efter FN's Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettighedsers artikel 12 indeholder retten til fysisk og psykisk sundhed blandt andet, at staten sikrer, at der er tilgængelige og egnede behandlingstilbud af en god kvalitet.¹

---

¹ FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder, General Comment No. 14: The Right to the Highest Attainable Standard of Health (Art. 12), 11. august 2000, E/C.12/2000/4, punkt 12.

Instituttet vurderer, at der er behov for at indtænke psykiatrien i udkastet, idet flere af de personer, som har selvmordstanker, har behov for egentlig psykiatrisk behandling. Her vil samtaler med pårørende, myndigheds personer eller andre ikke være tilstrækkeligt. Derudover mangler der også tilbud og muligheder for opfølgning for de personer, der henvender sig til de nye henvendelsesmuligheder, udkastet lægger op til. Det kan i den forbindelse være nødvendigt at se på forholdene i psykiatrien mere generelt, såsom det forhold at kapaciteten på Psykiatrisk Afdeling A1 i Nuuk er utilstrækkelig, og at der ikke er en særskilt psykiatrisk afdeling for børn og unge.

Instituttet anbefaler at:

- Departementet for Børn, Unge og Familier nærmere redegør for og indtænker psykiatriens rolle i forhold til at forebygge selvmord i udkastet.

INDDRAGELSE AF DE UNGES PERSPEKTIV

Instituttet finder det positivt, at departementet har taget initiativ til at udarbejde strategien på baggrund af Qamani-rapporten, som en gruppe unge har medvirket til at skrive, og som strategien er opkaldt efter.

Instituttet kan dog være bekymret for, om strategien vil imødekomme de unges ønsker og møde dem på den måde, de efterspørger. For eksempel lægger udkastet på side 16 op til, at der skal oprettes en hjemmeside om forebyggelse af selvmord, hvor det, de unge har efterspurgt, er, at indsatsen foregår der, hvor de unge er, eksempelvis på de sociale medier.

Instituttet er bekendt med, at børnerettighedsinstitutionen MIO har sendt bemærkninger til departementet den 16. og 22. marts 2023, hvor disse bekymringer udfoldes.

Instituttet anbefaler at:

- Departementet for Børn, Unge og Familier indarbejder de unges perspektiv tydeligere i udkastet.

KLARE OG MÅLBARE AMBITIONER

Strategien skal understøtte opfyldelsen af fundamentale rettigheder, navnlig retten til liv og til sundhed. For at sikre disse rettigheder og en effektiv implementering af strategien bør udkastet indeholde klare målsætninger suppleret af konkrete indikatorer, der muliggør løbende systematisk og gennemsigtig evaluering af strategiens effekt.

Det fremgår af udkastets side 4, at strategiens overordnede mål er at skabe lettilgængelige henvendelsesmuligheder, at kvalificere hjælpen, at italesætte og aftabusere selvmord og at sikre borgerinddragelse.

Instituttet anbefaler at:

- Departementet for Børn, Unge og Familier indsætter et mål i udkastet om at nedbringe antallet af selvmord og personer med selvmordstanker.

En forudsætning for at kunne måle og evaluere på, hvorvidt en strategi har den ønskede effekt, er ved at have et overblik over udviklingen og systematisk følge den. I relation til strategiens mål om let tilgængelige henvendelsesmuligheder kunne der eksempelvis formuleres indikatorer om, hvor mange personer der har benyttet sig af de nye tilbud, og om man lykkes med at nå ud til borgere fra hele Grønland.

Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder har i forskellige sammenhænge opfordret Naalakkersuisut til at sikre forbedret dataindsamling, herunder målbare kriterier. Det har blandt andet FN's Komité for Sociale, Økonomiske og Kulturelle Rettigheder – som indeholder retten til fysisk og psykisk sundhed i artikel 12 – ligeså anbefalet Grønland i 2019.²

Instituttet anbefaler at:

- Departementet for Børn, Unge og Familier supplerer alle udkastets målsætninger med klare, målbare indikatorer og definerer, hvem der indsamler data, og hvordan data indsamles.

Med venlig hilsen

Peter Kristian Hjaltason
SPECIALKONSULENT

---

² FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder, Concluding observations on sixth periodic report of Denmark, 12. november 2019, E/C.12/DNK/CO/6, punkt 11.